

2706 450

බ්‍රිටිෂ් මොනෙයරි.

අඩුවට සහිත පුරාණ සන්නයෙන්ද
අතින් කරන ලද
විසිතුරු පාලකත්වයෙන්ද
ලබාගෙනි.

ලහන් සාමිගේ වහන්සේගේ මෙහෙයවීම්
සහස් කරනු ලැබේ.

වාල්දුවේ.

ඩී. ඩී. ජයතිලක මෙවද්‍යාගාරයේ නිලධාරී.
සොරණ.

ඩී. ඩී. සපුරා මෙවද්‍යාගාරයේ. ඩී. ස. ඒ.
හල්කොට. පොම් පාසලා පදනම් මැනෙන්නේ
සහ අවබෝධය.

පාලන දුරේ

සුමනිකොදය අවිච්ඡි සන්නාල සෙසි
ප්‍රදාය කරන ලදී.

පොතක මිල හත 16

ශ්‍රී. ව්‍ර. ව. 2440.

ක්‍රි. ව. 1897.

බව්‍ය පාතිමොක්ඛං.

නමො තස්ස

හගවතො අරහතො සම්මොසම්බුද්ධස්ස

“සබ්බපාපස්ස අකරණං” හි ඉමං ඛම්බදෙසනං සත්‍යා ජේතවතෙ විහරතො ආනන්දපෞරස්ස පඤ්ඤාං ආරබ්භා කපෙසි. ථෙරො කීර දිවාසානෙ නිසින්නො විනෙතසි.—

සත්‍යාරා “සත්තනන්‍යාං බුද්ධානං මානාපිතරො ආයුපරිච්ඡේදො ඛොති සාවක සන්තිපාතො අග්ගසාවකා උපසාදකො” හි සබ්බං කථිතං උපොසථො පන අකථිතො. කීනනුබො තෙසමි අස්මෙව උපො සථො අක්ඤ්ඤාති සො සත්‍යාරං උපසංකම්භිතො නමස්සං පුච්ඡි. යස්මා පන තෙසං බුද්ධානං කාලගෙදොව අහොසි න ගාඨා ගෙදො. විපස්සිසම්මොසම්බුද්ධො හි සත්තමෙ සත්තමෙ සංචරිතරෙ උපොසථං අකාසි. එකදිවසං දිනොත්තරාදියෙව හිස්ස සත්තන්‍යාං සංචරිතරානං අලං හොති. සිඬිච්ඡෙය්‍යහු ච ඡඤ්ඤා ඡඤ්ඤා සංචරිතරෙ උපොසථං කරිංසු. කකුසන්ධො ච කොණාගමනො ච සංචරිතරෙ සංචරිතරෙ උපොසථං කරිංසු. කස්සපදසබ්බලො ඡඤ්ඤා ඡඤ්ඤා මාසෙ උපො සථං අකාසි. එකදිවසං දිනොත්තරාදියෙව ඡන්තං මාසානං අලං හොති. තස්මා සත්‍යා තෙසං ඉමං කාලගෙදං ආරොචෙතො ඔවාදගාඨා පන තෙසං ඉමායෙවාති චන්ද්‍රා සබ්බස්සං එකමෙව උපොසථං ආවිකරොතො ඉමා ගාඨා අහාසි.

- 1 “සබ්බපාපස්ස අකරණං කුසලස්ස උපසම්පදා සම්පන්නපරියොදපනං එතං බුද්ධානසාසනං.
- 2 ඛතතිපරමං තපොතිතිකතා නිබ්බාණං පරමං වදන්ති බුද්ධා නහි පබ්බජිතොපරුපකාති සමණෙහොතිපරං විගෙහයන්නො
- 3 අනුපවාදො අනුපකානො පාතිමොක්ඛො ච සංචරො. මනතඤ්ඤාතො ච හත්තස්මිං පනතඤ්ඤා සයනාසනං අභිවින්නො ච ආයොගො එතං බුද්ධානසාසනං” හි.

තස්ස “සබ්බපාපස්සාති” සබ්බස්ස අකුසලකමෙස්ස “අකරණං” අනුපාදනං. “කුසලස්ස උපසම්පදා” හි අභිනිකම්මනතො පසාය යාව අරහත්තමග්ගා කුසලස්ස උපපාදමෙව උපපාදිතස්ස ච භාවනා

“සවිතතපරියොදපනං” නි පවති නිවරණෙහි අනන්තො විතතස්ස වොදපනං “එතං බුද්ධානසාසනං” නි සබ්බබුද්ධානං අය මනුසස්ස—“බනහි” නි යා එසා නිතිකබ්බසබ්බානා බනහි නාම ඉදං ඉමස්මිං සාසනෙ පරමං උතතමං තපො “නිබ්බාණං පරමං වදන්ති බුද්ධා” නි බුද්ධා ච පපෙච්ඤා බුද්ධා ච අනුබුද්ධාචාති ඉමෙ තස්සා බුද්ධා නිබ්බාණං උතතමං වදන්ති.

“නතිපබ්බජිතො” නි පානිආදීහි පරං උපහනනො විගෙසෙ නොනා පරුපස්සාති පබ්බජිතො නාම නහොති. “සමණො” නි චුතතනාසෙනෙව පරං විගෙසයනොනා සමණොපි න හොතියෙව

“අනුපවාදෙ” නි අනුපවාදෙවෙව අනුපවාදපනච “අනුපඤ්ඤානො” නි අනුපගණනවෙව අනුපඤ්ඤානාපනච. “පානිමොක්ඛෙ” නි ජෙඨකසීලෙ. “සංවරො” නි පිදගනා. “මනනඤ්ඤානා” නි මනන ඤ්ඤානාචො පමාණ්ඤනනා “පනතං” නි විචිතනං. “අධිචිතෙන” නි අභිසමාපනතිසබ්බාතෙ අධිකචිතෙන. “ආයොගො” නි පයොග කරණං. “එතං” නි එතං සබ්බමපි බුද්ධානං සාසනං—

එස භි “අනුපවාදෙන” වාවසිකසීලං කපිතං “අනුපඤ්ඤාන” කාසිකසීලං. “පානිමොක්ඛෙ ච සංවරො” නි ඉමිනා පානි මොක්ඛසීලෙව ඉන්ද්‍රියසංවරච. “මනනඤ්ඤානාස” ආර්ථවපාරිසුඤ්ඤි ච පච්චයසන්තිසසීතසීලච. “පනතසෙනාසනෙන” සප්පායසෙනා සනං. “අධිචිතෙනන” අභිසමාපනතියො. එවං ඉමාය ගාථාය තිස්සොපි සිකබ්බා කපිතා එව හොන්ති.

දෙසනාවසානෙ බහු සොනාපනතිපලාදීහි පාපුණ්ණසුභි.

ධම්මපදභික්ඛාය

ආනන්දපෙරසා වසු.

ඔවාද ප්‍රාතිමොක්‍ෂ සන්නය.

නමො නායක හඟවතො

අරහතො සමා සමුබ්බසා.

ශ්‍රීසත සුගත තථාගතවු අපසමාක්‍ෂබ්‍රෙහිසඵල රාජොත්තම
යාණන්වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහිවු රෙතවනමහවිහාර
යෙහි වැඩවාසයකරවදුරණසේක්. ආයුෂ්මත්වු ආනන්දසථිවර
යන්වහන්සේගේ ප්‍රයත්නයක්. අරබයා මේ ඔවාද ප්‍රාතිමොක්‍ෂය
දෙසනා කරවදුලසේක.

ඒකෙසේදයන්?.

මේ මහා හදුකල්පයට අනුච්ඡිකවෙහි කල්පයෙහි ක්‍ෂත්‍රිය
රාජවංශයෙහි කොණ්ඩකුඤ්ඤ ගොත්‍රොද්භූතවු අරාසුරයන්උස බුදු
බඳිත්සුකතවු විපසිනිනිබුදුරජාණන්වහන්සේට බැබුමහිනම්නුවර
රාජ්‍ය කරන්නාවු බබුමහිනම් රජෙක් පිතෘ වුයේය. බබුමහි
නම් දේවිය මාතෘවිය අසුදහසක් අවුරුදු ආයුෂ ප්‍රමාණය වුයේය.
බොධිය පලෙල් වෘක්‍ෂය වුයේය අටසැට ලක්‍ෂයක් රහතුන්
වහන්සේගෙන් පළමුවෙනි ශ්‍රාවක සන්තිපාතයද අසුලක්‍ෂයක්
රහතුන්වහන්සේගෙන් දෙවෙනි ශ්‍රාවකසන්තිපාතයද අසුදහසක්
රහතුන් වහන්සේගෙන් තුන්වෙනි ශ්‍රාවකසන්තිපාතයදැයි මෙ
සේ ශ්‍රාවකසන්තිපාත තුනක් වුවාහුය බණ්ඩය තිසාය යන
අග්‍රශ්‍රාවක දෙනමක් වුවාහුය අසොකනම් තෙරුන්වහන්සේ කෙ
තෙක් උපසංඝයක වුයේය.

මෙයින් තිස්ඵක් වෙනි කල්පයෙහි ක්‍ෂත්‍රිය රාජවංශයෙහි
කොණ්ඩකුඤ්ඤ ගොත්‍රොද්භූතවු සැත්තැරියන් උස බුදුබඳිත්
සුකතවු සිඬි නම් බුදු රජාණන් වහන්සේට අරුණවහිනම් නුවර
රාජ්‍ය කරන්නාවු අරුණනම් රජකෙනෙක් පිතෘවුයේය. ප්‍රහා
වහිනම් දේවිකෙනෙක් මාතෘ විය සැත්තැරුදහසක් අවුරුදු ආයුෂ
ප්‍රමාණය වුයේය. බොධිය ඇටබි ගස වුයේය. ලක්‍ෂයක් රහතුන්
වහන්සේගෙන් පළමුවෙනි ශ්‍රාවක සන්තිපාතයද අසුදහසක්
රහතුන් වහන්සේගෙන් දෙවෙනි ශ්‍රාවක සන්තිපාතයද සැත්තැ
රුදහසක් රහතුන් වහන්සේගෙන් තුන්වෙනි ශ්‍රාවක සන්තිපාතය
දැයි මෙසේ ශ්‍රාවක සන්තිපාත තුනක් වුවාහුය. අභිභූය සමඟ
වය යන අග්‍රශ්‍රාවක දෙනමක් වුවාහුය. බෙමබ්බරනම් තෙරුන්
වහන්සේ කෙනෙක් උපසංඝයක වුයේය.

ඒ තිස්එක් වෙනි කල්ප යෙහිම ඤාත්‍රිය රාජ වංශයෙහි කොණ්ඩකුඤ්ඤ ගොත්‍රොද්භූතවූ සැට රියන් උස බුදුබඳිත් ඇත්තාවූ වෙසුහු නම් බුදුරජාණන්වහන්සේට අනොපමනමිනුවර රාජ්‍ය කරන්නාවූ සුප්පභීත නම් රජකෙනෙක් පිතෘ වූයේය. යසවතී නම් දේවිකෙනෙක් මාතෘවිය සැට දහසක් අවුරුදු ආයුෂ ප්‍රමාණය වූයේය. බොධිය සාලවෘක්‍ෂය වූයේය. අසුදහසක් රහතුන් වහන්සේගෙන් පළමුවෙනි ශ්‍රාවකසන්නිපාතයද සැත්තෑදහසක් රහතුන් වහන්සේගෙන් දෙවෙනි ශ්‍රාවකසන්නිපාතයද සැටදහසක් රහතුන් වහන්සේගෙන් තුන්වෙනි ශ්‍රාවකසන්නිපාතයද සි මෙසේ ශ්‍රාවක සන්නිපාත තුනක් වූවාහුය. සොනන උත්තරය යන අග්‍රශ්‍රාවක දෙනමක් වූවාහුය. උපසන්නක නම් මහතෙරුන් වහන්සේකෙනෙක් උපසංඝායකවූයේය.—මේ මහා හඳුකල්ප යෙහි බෙමවතී නම් නුවර බෙමනම් රජුරු කෙනෙක් රාජ්‍ය කරණ කල්හි බ්‍රාහ්මණ වංශයෙහි කාශ්‍යප ගොත්‍රොද්භූතවූ සතළිස් රියන් උස බුදුබඳිත් බබලන්නාවූ පළමුවෙනි කකුසදනම් බුදු රජාණන්වහන්සේට අග්නිදත්තනම් බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් පිතෘවූයේය විසාකානම් බැමිණි කෙනෙක් මාතෘ විය සතළිස් දහසක් අවුරුදු ආයුෂ ප්‍රමාණය වූයේය බොධිය මහරි වෘක්‍ෂය වූයේය සතළිස් දහසක් රහතුන්වහන්සේගෙන් යුක්තවූ එකම ශ්‍රාවකසන්නිපාතයෙක් වූයේය. විබුරය සථිවිය යන අග්‍රශ්‍රාවක දෙනමක් වූවාහුය හු මිඹිර නම් තෙරුන්වහන්සේ කෙනෙක් උපසංඝායකවූයේය.

මේ කල්පයෙහිම සොහවතී නම් නුවර සොහනනම් රජුරු කෙනෙක් රාජ්‍ය කරණ කල්හි බ්‍රාහ්මණ වංශයෙහි කාශ්‍යප ගොත්‍රොද්භූතවූ තිස්රියන් උස බුබුරුරියෙන් බබලන්නාවූ දෙවෙනි කොණ්ඨගමණ නම් බුදු රජාණන්වහන්සේට යඤ්ඤදත්තනම් බමුණු කෙනෙක් පියවූයේය උත්තරානම් බැමිණි කෙනෙක් මව් විය තිස් දහසක් අවුරුදු ආයුෂ ප්‍රමාණය වූයේය බොධිය දිඹුල් වෘක්‍ෂය වූයේය තිස්දහසක් රහතුන් වහන්සේගෙන් යුක්තවූ එකම ශ්‍රාවක සන්නිපාතයක් වූයේය. භිෂොසය උත්තරය යන අග්‍රශ්‍රාවක දෙනමක් වූවාහුය. සොපිර නම් තෙරුන්වහන්සේ කෙනෙක් උප සංඝායක වූයේය.

මේ කල්පයෙහි බරතැස් නුවර කිකි නම් කසි රජුරු කෙනෙක් රාජ්‍ය කරණ කල්හි බ්‍රාහ්මණ වංශයෙහි කාශ්‍යප ගොත්‍රොද්භූතවූ විසිරියන් උස බුදුබඳිත් විරාරමානවූ තුන්වෙනි කාශ්‍යපනම් බුදු රජාණන්වහන්සේට බ්‍රහ්මදත්ත නම් බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් පිතෘවූයේය

බනවනී නම් බැමිණි කෙනෙක් මානාවිය. විසිදහසක් අවුරුදු ආයුෂ ප්‍රමාණය වූයේය. බෝධිය නුගවෘක්‍ෂය වූයේය. විසිදහසක් රහ තුන් වහන්සේගෙන් යුක්ත වූ එකම ශ්‍රාවක සන්නිපාතයක් වූයේ ය. නිසසය භාරවෘජය යන අග්‍රශ්‍රාවක දෙනමක් වූවාහුය. සබ්බමන නම් තෙරුන් වහන්සේ කෙනෙක් උපසංඝයක වූයේය.

මේ කල්පයෙහිම ඤාණිය රාජවංශයෙහි ගෞතම ගෞත්‍වාදී භූත වූ අවමුඛස්ථයන් උස බුදුබඳින් ගොහමාන වූ අප ගෞතම නම් බුදුරජාණන් වහන්සේට කිඹුල්වන් පුර කුමර රාජ්‍යය කරන් නාවූ සුඛොදන නම් මහරජතෙමේ පිතෘවූයේය මාසානම් වූ අග්‍ර මහෙසියා නොමෝ මානාවිය ආයුෂය සියක් අවුරුදු ප්‍රමාණ කාලය වූයේය බෝධිය ඇසතු වෘක්‍ෂය වූයේය එක්දහස් දෙසිය පනසක් රහ තුන් වහන්සේගෙන් යුක්ත වූ එකම ශ්‍රාවක සන්නිපාතයක් වූයේය ශාරිපුත්‍රය මොද්ගලියායනය යන අගභවී දෙනමක් වූවාහුය ආන ඇතම් සංවිරකෙනෙක් උපසංඝයක වූයේයයි මෙසේ අප ඥානාවූ බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් විපසී ආදී සත් බුදුවරයන් වහන්සේ ලාගේ මව්පියෝද ආයුෂ ප්‍රමාණයද බෝධියද ශ්‍රාවක සන්නිපාතයද අග්‍රශ්‍රාවකයෝද උපසංඝයකෙනෙමිද යන මේ සියල්ල වදුරණලද්දේය පොහෝකිරීම නොවදුරණ ලද්දේය කිමෙක්ද ඒ විපසී ආදී බුදුවරයන් වහන්සේලාගේත් මේ පොහෝ කිරීම මවේද අනික් පොහෝ කිරීමෙක් වේද යි දිවාසානයෙහි වැඩලන්නාවූ අනඤ්ඤාසංවරයන් වහන්සේ සිතාවදුරා හුනස්නෙන් නැගිට ඥානාවූ බුදුරජාණන් වහන්සේ යම් නැතෙක්හිද එතැනහි එලඹ බුදුන් වැද එකත්පස්ව හිඳ සාමිනි භාග්‍යවත් වූ බුදුරජාණන් වහන්සේ නුබවහන්සේ විසින් විපසී ආදී සත් බුදුවරයන්ගේ මව් පියෝද ආයුෂ ප්‍රමාණයද බෝධියද ශ්‍රාවක සන්නිපාතයද අග්‍රශ්‍රාවකයෝද උපසංඝයකෙනෙමිද යන මේ සියල්ල වදුරණලද්දේය පොහෝකිරීම නොවදුරණලද්දේය කිමෙක්ද ඒ විපසී ආදී බුදු වරයන්ගේත් මේ පොහෝ කිරීම මවේද අනික් පොහෝ කිරීමෙක් වේද යි විචාළේය.

යම් හෙයකින් වනාහි ඒ බුදුවරයන්ගේ කාලයාගේම වෙනස වූයේද භාජාවන්ගේ වෙනසක් නොවූයේද එහෙයින් විපසී බුදුරජාණන් වහන්සේ සත්සත්වෙති අවුරුද්දෙහි පොහෝකෙළේය එසමයෙහි වනාහි ජලේඵලයෙහි සුවාසුදහසක් ආවාස වූවාහුය ඒ සියළු ආවාසයෝ දසදහසක් විසිදහසක් හිඳුන් ගන්නා මහාවිහාරයෝ වෙත් ලංකාවෙහි අගයගිරිවිහාරය සැගිරිවිහාරය

සිතුවම්පිච්ඡායා යන මේ මහවිහාර සමානවුලාහුය එක් අවුරුද්දක් ගියකල්හි දෙවතාවෝ නිදුකාණෙනි එක් අවුරුද්දක් ගියේය දැන් පස්අවුරුද්දක් ඉතිරි වුලාහුය පස්අවුරුද්දක්හුගේ ඇවෑමෙන් පාමොක් උදෙසීමපිණිස බඩුමනි රාජධානියට යායුතුයයි ආරොචනය කලාහුය දවුරුද්දක් ගියකල්හි දෙවතාවෝ නිදුකාණෙනි දවුරුද්දක් ගියාහුය දැන් සතර අවුරුද්දක් ඉතිරිවුලාහුය සතර අවුරුද්දක්හුගේ ඇවෑමෙන් පාමොක් උදෙසීමපිණිස බඩුමනි රාජධානියට යායුතුයයි ආරොචනය කලාහුය. තුන් අවුරුද්දක්ගියකල්හි දෙවතාවෝ නිදුකාණෙනි තුන්අවුරුද්දක් ගියාහුය දැන් තුන් අවුරුද්දක් ඉතිරිවුලාහුය තුන් අවුරුද්දක් හුගේ ඇවෑමෙන් පාමොක් උදෙසීමපිණිස බඩුමනි රාජධානියට යායුතුයයි ආරොචනය කලාහුය සතර අවුරුද්දක් ගියකල්හි දෙවතාවෝ නිදුකාණෙනි සතර අවුරුද්දක් ගියාහුය දැන්දවුරුද්දක් ඉතිරිවුලාහුය දවුරුද්දක්හුගේ ඇවෑමෙන් පාමොක් උදෙසීමපිණිස බඩුමනි රාජධානියට යායුතුයයි ආරොචනය කලාහුය පස් අවුරුද්දක්ගියකල්හි දෙවතාවෝ නිදුකාණෙනි පස් අවුරුද්දක් ගියාහුය දැන් එක්අවුරුද්දක් ඉතිරිවුයේය එක් අවුරුද්දක්හුගේ ඇවෑමෙන් පාමොක් උදෙසීමපිණිස බඩුමනි රාජධානියට යායුතුයයි ආරොචනය කලාහුය. සාවුරුද්දක්ගිය කල්හි දෙවතාවෝ නිදුකාණෙනි සාවුරුද්දක්ගියාහුය දැන්පාමොක් උදෙසීමපිණිස බඩුමනි රාජධානියට පැමිනෙතට කල් වන් තේයයි ආරොචනය කලාහුය

ඉක්බිත්තෙන් ඒ භික්ෂුන් වහන්සේලා සමහර කෙනෙක් සවකීය සෘෂි ආනුභාව යෙහෙද සමහරකෙනෙක් දෙවියන්ගේ සෘෂි ආනුභාව යෙහෙද පාමොක් උදෙසීමපිණිස බඩුමනි රාජධානියට පැමිණියාහුය එහිවනාහි විපසි බුදුරජාණන්වහන්සේ භික්ෂුසංඝයා හට මේ ඔවාද ප්‍රාතිමෝක්ෂය දේශනාකර වදාළේය. එක්දවසෙක්හි දුන්නාවු අවවාදයම සත් අවුරුද්දකට සැහෙන්නේය.—සිඬිනම් බුදුරජාණන් වහන්සේද වෙසසභුනම් බුදුරජාණන් වහන්සේද සවෙනි සවෙනි අවුරුද්දෙහි පොහෝකලාහුය. එක් දවසෙක්හි දුන්නාවු අවවාදයම සාවුරුද්දකට සැහෙන්නේය කකුසදනම් බුදුරජාණන් වහන්සේද කොණාගමණනම් බුදුරජාණන් වහන්සේද අවුරුද්දෙක්හි අවුරුද්දෙක්හි පොහෝ කලාහුය. එක්දවසෙක්හි දුන්නාවු අවවාදයම අවුරුද්දකට සැහෙන්නේය. කාශ්‍යපනම් බුදුරජාණන් වහන්සේ සවෙනි සවෙනි මාසයෙහි පොහෝ

කෙළේය. එක්දවසෙක්හි දුන්නාවූ අවවාදයම ඡවි මාසයකට සැහෙන්නේය. එසේ හෙයින් ශාස්තෘවූ බුදුරජාණන් වහන්සේ විපස්සී ආදියන් බුදුවරයන්ගේ මේ කාලභෙදය වදාරා ඒ බුදු වරයන්ගේ අවවාද ගාථාවෝ වනාහි මේ ගාථාවෝමයයි වදාරා සියළු බුදුවරයන්ගේ එකම පොහෝකිරීම ප්‍රකාශ කරණසේක් මේ ඔවාද ප්‍රාතිමෝක්‍ෂ නම්වූ ගාථාවන් වදාළසේක.

- 1 සබ්බපාපස්ස අකරණං කුසලස්ස උපසම්පද,
සච්ඡන්තපරියොදපණං එතං බුද්ධානාසනං.
- 2 ඛන්තිපරමං තපොනිතික්ඛා නිබ්බාණං පරමං වදන්ති බුද්ධා
නතිපබ්බජිතෙන පරුප්පඝානිසම්පෙඤ්ඤානි පරං විහෙදං යෙනො
- 3 අනුප්පාදො අනුප්පඝානො පානිප්පොතො ච සංවරෝ
මත්තස්සදුතො ච භත්තස්මිං පගගච සසනාසනං
අභිච්ඡෙන ච ආයොගොථනං බුද්ධානාසනෙනි.

1 සබ්බපාපස්ස අකරණං, (කාසාදිමාරත්‍රයෙන් සිඬවන්නාවූ ප්‍රාණ (වඩාදිවූ) සියළු අකුසල කම්මයාගේ නොකිරීමද; කුසලස්ස උපසම්පද, ගේ හැර මහණවූ තැන් පටන් රහත්පලයට පැමිණෙන තැන් දක්වා සියළු ලෝකික ලෝකෝත්තර) කුසලයාගේ ඉපදවීමද උපද වනලද කුසලයාගේ වැඩීමද; සච්ඡන්තපරියොදපණං, (පවතිවරනයන් කෙරෙත්) තමාගේ සිත පිරිසිදු කිරීමද යන; එතං මේ සියල්ල; බුද්ධානං, සියළු බුදුවරයන්ගේ; ආසනං, අනුසාසනයයි
2 නිතික්ඛා ඛන්ති, (පරාපකාර පරාපවාද ඉවසීම යන මේ) අභිවාසන ඝෘණනියන් ඇද්ද ඔ තොම; පරමං තපො (ශිලාදි ගුණ බව යන්ට ප්‍රතිපක්‍ෂවූ අකුසලබවයන් නවනහෙයින් මේ ශාසනයෙහි උත්තමවූ තපසෙක; බුද්ධා; සියලු බුද්ධප්‍රත්‍යක්ඛබුද්ධ අනුබුද්ධයෝ නිබ්බාණං, ශාන්තිලක්‍ෂණ නිවාණය; පරමං වදන්ති ශාන්තප්‍රණීතාදි සම්මාකාරයෙන් උත්තමයයි කියති; පරුප්පඝානි, පරහට ගිංසා කරණ සුලු වූයේද (හෙවත් අනුන්දිවිතසනසුලු වූයේ; පබ්බජිතො නහොති, පබ්බාජයන්නතො මලං තසමා පබ්බජිතොති, වුවවති, යන ප්‍රමුච්ඡිත ලක්‍ෂණ නැතිහෙයින් පැවිදිනම්නොවෙයි; පරං විහෙදං යෙනො පාණිප්පහාරාදියෙන් පරහට වෙහෙස දෙත්තේද; සමණො නහොති, (“සම්නත්තාහි පාපානං සමණොති පවුච්චති යන ශ්‍රමණ ලක්‍ෂණ නැතිහෙයින් මහණනම් නොවන්නේයි.
3 අනුප්පාදො, (ජ්‍යෙෂ්ඨත් පරහට්ඨානොශාදි වශයෙන්) වචසින් උපවාදයක් නොකිරීමද; අනුප්පඝානො, (පානිප්පහාරාදි වශයෙන්

පරහට කසිත්) උපභාෂාසක් නොකිරීමද; පාඨමොකෙකි, ප්‍රාඨි මොකෙකි, සංවරොච, සංවරයද හෙවත් රක්ෂාවද; භාෂාසම්, ආහාරයෙහි; මනාසංකෘතාව, මානුෂ්‍යබවද; හෙවත් අහරපිරියෙස්මෙහිද පිළිගැනාමෙහිද වැලඳීමෙහිද පරහට දීමෙහිද පමණ දන්තාබවද නොහොත් දූහැමින් සෙමින් උපන් සතරප සහ පස්විකා චලදණ බවද; පනතම සසනාසනං ජන විවිකතවු ප්‍රාභාසසනාසනයෙහි අභිරතියද හෙවත් ගමටදුරුවල්වු සෙනස් නෙහි ඇල්මද, අභිචිතෙන, රූපාරූප අභවසමාපත්තියෙහිද; ආ යොගොච, සතතයෙන් සෙදීමද යන, එතං මේසියල්ල; බුඩ්ධානං, සියලු බුදුවරයන්ගේ ශාසනං, අනුශාසනාසි අවවාදයි. B

මෙහි අභිප්‍රාච සංකෘතයෙන් ගෙනහැර දක්වනු ලැබේ. රොගයන්ගේ ඉපදීමට රොගනිදනයමෙන් අකුසලයන්ගේ ඉපදීමටද අකුසලනිදනයෝ ඇත්තානුය. ඒ කෙසේදයත්? සියලුම අකුසලයන්ගේ ඉපදීමට නිදනතුනක් වෙන් එනම්. ලොභය අකුසල නිදනයක්වන්නේය. චෙෂය අකුසල නිදනයක්වන්නේය. මොහය අකුසල නිදනයක්වන්නේය සිතෙහි යම්ලොභයක්වේද එයද අකුසල්වන්නේය ලොභයෙන් යුක්තව කසිත් වචසින් මනසින් යමක් රැස්කෙරේද එයද අකුසල්වන්නේය. සිතෙහි යම් චෙෂයක්වේද එයද අකුසල්වන්නේය චෙෂයෙන් යුක්තව කසිත් වචසින් මනසින් යමක් රැස්කෙරේද එයද අකුසල්වන්නේය. සිතෙහි යම් මොහයක්වේද එයද අකුසල්වන්නේය මොහයෙන් යුක්තව කසිත් වචසින් මනසින් යමක් රැස්කෙරේද එයද අකුසල්වන්නේය. මේඅකුසලනිදනතුන නම් වන්නානුය ලොභය චෙෂය මොහය යනමේ අකුසල නිදනතුනින් සියලුම අකුසල් පහළ වෙත්. එසේහෙයින් සියලුම අකුසල් පහළවීමට මුල් හෙතුවත් නාවු ලොභමොහදෙක සමගහෝ චෙෂමොහදෙක සමගහෝ තනිවු මොහය සමගහෝ යෙදුනාවු වෙනතාව පාපයනම් වන්නේය ඒ පාපය වනාහි කායදුශ්චරිතය වච්ඡුශ්චරිතය මනෝදුශ්චරිතයයි තුන්වැදූරුවේ ඒ ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයෝ ප්‍රාණඝාතය අදන්තාදුතය කාමමිථ්‍යාවාරය මුසාවාදය කේලාම් කීමය පරුෂවචනකීමය සම්පප්‍රලාප කීමය අභිධ්‍යාය ව්‍යාපාදය මිථ්‍යාදෂ්ටිය කියා අකුසල කම්පරයෝ දශදෙනෙක් වන්නානුය එහි ප්‍රාණඝාතය අදන්තාදුතය කාමමිථ්‍යාවාරය' යනමොහු කායමාරයෙහි බහුලව පවත්නාහෙයින් කායදුශ්චරිතයෝනම් වෙන් බොරුකීමය කේලාම් කීමය පරුෂවචන කීමය සම්පප්‍රලාප කීමය යනමොහු වාත්

ඔරයෙහි බහුලව පවත්නාබැවින් චිච්ඡුඔරිතයෝනම් වෙන් අභි
 ඛ්‍යාවය ව්‍යාපාදය මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය යනමොහු මනෝවාරයෙහි බහුලව
 පවත්නා බැවින් මනෝදුශ්චරිතයෝනම් වෙන් මේදශ අකුසල ක
 ථිප්පථයෝම වෙනත්කම්ය වෙනත්කම්යයි කම්යෝ දෙදෙ
 හෙක් වත්තාහුය මෙහිද වෙත් මොහ වසයෙන් චිච්ඡුලිකව සිඛවත්
 නාවු ප්‍රාණ ඝාතයද වෙත් මොහ වසයෙන් හෝ ලොහ මොහ වස
 යෙන්හෝ චිච්ඡුලිකව සිඛවත්නාවු අදන්තාදුනාද ලොහ මොහ ව
 සයෙන් චිච්ඡුලිකව සිඛ වන්නාවු කාමමිථ්‍යාවාරයද වෙත් මොහ වස
 යෙන් හෝ ලොහ මොහ වසයෙන් හෝ චිච්ඡුලිකව සිඛවත්නාවු මු
 සාවාදය කේලාමි කීමය සම්ප්‍රලාප කීමය යනමොහුද වෙත් මොහ
 වසයෙන් චිච්ඡුලිකව පරුෂ වචන කීමද යනමෙක වෙනත්කම්ය
 නම්වේ මොහ වසයෙන් එකමුලිකව සිඛ වන්නාවු අභිඛ්‍යා ව්‍යාපාද
 දෙකද ලොහ මොහවසයෙන් චිච්ඡුලිකව සිඛ වන්නාවු මිථ්‍යාදෘෂ්
 ඨයද යන මේ අකුසල්තුන වෙනත්කම් කම්යනම්වේ මෙසේ දක්වන
 ලද්දේ අකුසල්භා සමාක් දෘෂ්ටියෙන් පනවු මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය හෙවත්
 දෙනලද දුක්ඛාත් පලිපාක නැත කරනලද මහත්වු පුරාවයේ
 පලිපාක නැත වෙහෙරට ගෙනගොස් කරණලද සත්කාරයාගේ
 පලිපාක නැත කුසලාකුසල කම්යෙන් පලිපාක නැත පර
 ලොව සිටියහට මෙලොව නැත මෙලොව සිටියහට පරලොව
 නැත මැනියන්ට කරනලද සත්කාරයෙහි පලිපාක නැත පියා
 ණන්ට කරනලද සත්කාරයෙහි පලිපාක නැත චුනට උපදින්
 නාවු සන්තොගෙනත්නම් නැත සියල්ල දන්නාවු දුෂ්ටරයෝනම්
 නැත යන මේ දශවස්තුකවු මිථ්‍යාදෘෂ්ටියද, මිථ්‍යාසංකල්පණව හෙ
 වත් ගෙනස්නුමයසංකල්පණවෙන්තොරවු පවකාමය සෙවනක
 රමිසි කල්පණාකිරිම අව්‍යාපාද සංකල්පණවෙන් තොරවු අනුන්ට
 විනාසයක් නපුරක් වුවයි කල්පණාකිරිම අවිභිංසා සංකල්පණ
 වෙන් තොරවු අනුන්ට භංසා පිඩා කරණ කල්පණව යනමේ තුන්
 ආකාරවු මිථ්‍යාසංකල්පණවද සමාක්වචනයෙන් තොරවු මිථ්‍යා
 වචනාද, හෙවත් බොරුකීම කේලාමිකීම පරුෂවචනාකීම සම්ප
 ප්‍රලාපකීම යන මේ සිව්වැදුරුමිවු මිථ්‍යාවචනයද, සමාක්කම්‍යානා
 යෙන් තොරවු මිථ්‍යාකම්‍යානායද, හෙවත් සතුන්මැරිම හොරකම්
 කිරිම පරණුසෙවනයකිරිම යන මේ තුන්වැදුරුමිවු මිථ්‍යාකම්‍යානා
 යද, සමාක්ආර්ථයෙන් තොරවු අධිමිශ්‍රණවෙන් රිසිකාව කිරි
 මයයි කියනලද මිථ්‍යාආර්ථයද, සමාක්ව්‍යායාමයෙන් තොරවු
 මිථ්‍යාව්‍යායාමයද, හෙවත් නූපන් අභ්‍යුත්ප්‍රපදවන්ට උපන්අකුසල්

වැඩිදියුණුකරනට කුපන් කුසල්ගොඩනංවනට උපන් කුසල් විනාසකරනට විසිකිරීමද. සමාජසිතියෙන් තොරව විපාසිතියද හෙවත් මුලාච්ඡිද. සමාජමානසයෙන් තොරව මිත්‍යාසාධනයද. හෙවත් කාමාසාව පිනම්බය යනාදියෙන් පහට සිත එකක නොකිරීමද යන මේ අසම්මතයන්ගේද සියලු පවිත්‍රවිචිතී ආදියලු පවි තුන් දෙයින් නොසිපදවීම සියලු පවිතෘ රිජමනම් වන්නේය.—

මේ බව “සබ්බාපසා අකරණා” යන පදයෙන් දැනට දනනුයේ, කුසලයාලයා පසාපසා, යනුවෙන් දක්වන ලද කුසලය. මේ පෙළුම කවරේදැන්? සියලුම කුසලයන්ගේ පහළමට නිදන තුනක් වන්නා වූ එනම් අප්‍රාප්ත කුසල නිදන නම් වන්නේය අපමණ කුසල නිදන නම් වන්නේය අමොහක කුසල නිදන නම් වන්නේය සිතෙහි යම් අප්‍රාප්තයක් වේද එයද කුසල් වන්නේ. අප්‍රාප්තයන් යුක්තව කසින් වසින් මනසින් යමක් රැස් කෙරේද එයද කුසල් වන්නේය සිතෙහි යම් අපමණයක් වේද එයද කුසල් වන්නේය අපමණයන් යුක්තව කසින් වසින් මනසින් යමක් රැස් කෙරේද එයද කුසල් වන්නේය යම් අප්‍රාප්තයක් වේද එයද කුසල් වන්නේය අප්‍රාප්තයන් යුක්තව කසින් වසින් මනසින් යමක් රැස් කෙරේද එයද කුසල් වන්නේය මේ සියලු කුසලයන්ගේ පහළ මට්ටම මුල් හෙතු නිදන තුන නම් වන්නා වූයේ. මේ අප්‍රාප්ත අපමණ අප්‍රාප්ත යන කුසල නිදන තුනෙන් පහළ වන්නාවූ රාශාදීන්ට ප්‍රතිපක්ෂ වූ චේතනාව කුසලය නම් වන්නේය. කුසලය වනාහි කායසුවර්තය වච්ඡුවර්තය මනෝසුවර්තය යන තුන්වැදූරුම වේ එහි කායචාරයෙහි බහුලව පවත්නාවූ කුසලය තෙම කායසුවර්තය නම් වේ. මාත් චාරයෙහි බහුලව පවත්නාවූ කුසලය තෙම වච්ඡුවර්ත නම් වේ. මනෝසාරයෙහි බහුලව පවත්නාවූ කුසලය තෙම මනෝසුවර්ත නම් වේ. මේ ත්‍රිවිධ සුවර්තය වනාහි දැනට ප්‍රත්‍යක්‍රියාව සදාය සීල මය ප්‍රත්‍යක්‍රියාව සේතුය භාවනාමය ප්‍රත්‍යක්‍රියාව සේතුය සිද්ධා තුන් වැදූරුම වේ. මේ ප්‍රත්‍යක්‍රියාව සේතු තුන විසාරවසයෙන් දසයෙන් පෙත් එනම් දැනට ප්‍රත්‍යක්‍රියාව සේතුය සීලමය ප්‍රත්‍යක්‍රියාව සේතුය භාවනාමය ප්‍රත්‍යක්‍රියාව සේතුය සිද්ධිමය ප්‍රත්‍යක්‍රියාව සේතුය චතාවත්තිමය ප්‍රත්‍යක්‍රියාව සේතුය පින්දීමමය ප්‍රත්‍යක්‍රියාව සේතුය පින් අනුමේදන් වීමමය ප්‍රත්‍යක්‍රියාව සේතුය දෙසනාමය ප්‍රත්‍යක්‍රියාව සේතුය ශ්‍රවණමය ප්‍රත්‍යක්‍රියාව සේතුය දෘෂ්ටිමය ප්‍රත්‍යක්‍රියාව සේතුය ස්පර්ශමය ප්‍රත්‍යක්‍රියාව සේතුය ගතමොනුයි.

[illegible]

නම්වේ. වෘත්තීයයන්ට වනාන්ති කිරීම වසරෙන්ද ගමට පිළිපිහිිය ප්‍රවේශවූ හිඳුන්දක පාත්‍රයෙන් ගමෙහි හිඳුන් සමාදාං කොට ඵලදීමවසරෙන්ද යටහිඳුන්ගේ පාත්‍රය තෙතෙතිව අසා වේගයෙන් ගොස් පාත්‍රය ගෙන රත්වසරෙන්ද කඩින් වනාන්ති කිරීම සහගතවූයේ වනාන්ති කිරීමෙන් ප්‍රත්‍යක්‍රියාවස්තුනම්වේ. දන්දි සුවද ආදියෙන් පුජ්‍යකාරී අසවලාටනම් මේ පින වේවයි කියාගත් සියලු සතුන්ට පෙළින වේවයි කියාගත් පින් දෙන්නාහට පින්දීමෙන් ප්‍රත්‍යක්‍රියාවස්තු වසරේ. (කිවෙස්ද මෙසේ පින් දෙන්නාහට පින් කොට වේදන් කොටනාහි යම්කෙසේවනාහි එක්ප්‍රදීපයක් දල්වා එයින් ප්‍රදීප දහසක් දල්වන්නාහට ප්‍රථම ප්‍රදීපය කොටුවේයයි නොකියායුතුයි පළමු ආලෝකය සමග පස්විවාලෝකය එකතුව ඉතා මහත්වේ එපරිද්දෙන්ම පින් දෙන්නාහට පිරිහීමක් නම් නැත්තේය වැඩීමේ වේයයි දනුනුයි) අනුන් විසින් දෙනුද පිනෙහි හෝ අනුන් ප්‍රත්‍යක්‍රියාවෙක හෝ සාධකයා අනුමාදන් වීම වසරෙන් පින් අනුමාදනවීමෙන් ප්‍රත්‍යක්‍රියාවස්තු දනුනුයි එක් බවකටකෙසේ නොව මෙසේ බවකටකෙසේකැයි මා දැනගත්තේයයි ආසාවෙහිසිට ලාභ ගරුකව බණ්ඩාරයා ඒ මහත්පල නොවත්තේය එක් බවකටකෙසේ නම්හට ප්‍රශ්නවූ බවක ලාභයක් ප්‍රාප්ත නොකරන්නේ චෛත්‍යයක හිඳුන්ගෙන්ද දෙන්නාහෙරෙයිද මේ දෙසනාමය ප්‍රත්‍යක්‍රියාවස්තුනම්වේ එකෙසේනම් මෙසේ මා බණ්ඩාරගෙන්කැයි කියාද ඉඩාව ඇත්තෙකැයි කියාද දනගනින් යයි අසන්නේය මහුගේ ඒ බණ්ඩාරයා මහත්පල නොවන්නේය එකෙසේනම් මෙසේ මට මහත්පල වන්නේයයි හිතවැඩපැයිරි මෙන් මාදුසිනින් බණ්ඩාරගෙන්ද මහුගේ ඒ බණ්ඩාරයා බණ්ඩාරයා මය ප්‍රත්‍යක්‍රියාවස්තුනම්වේ. දෘෂ්ටි සංප්‍රකාරන්නාහට දෘෂ්ටි සංප්‍රකාරීමෙන් ප්‍රත්‍යක්‍රියාවස්තුව සිබවේ දැනමය ප්‍රත්‍යක්‍රියාවස්තුව වනාහි දැනගත් දෙන්නෙකි සිතන්නාහටද දැනගත් මේවේලා වෙහි දෙමසිසිතන්නාහටද මාටිනින් දැනගත් දෙනලද්දේයයි සිතන්නාහටද උපදි මෙසේ ප්‍රච්චේන්නාහට මුඛනවේන්නාහට අපර වේනනාවය සහ වේනනාතුනපකතුව දැනමය ප්‍රත්‍යක්‍රියාවස්තුව නම්වේ සෙසු ප්‍රත්‍යක්‍රියාවස්තුවයෙන්ද මේ ක්‍රමයෙන්ම ප්‍රච්චේන්නාහින්ගේ වසරෙන් සිලාදි ප්‍රත්‍යක්‍රියාවස්තුවනබව සැලකියුතුය. පින්දීමහා පින්අනුමාදන්වීම දැනමය ප්‍රත්‍යක්‍රියාවස්තුවෙහි ඇතුළත්වේ වනාන්තිකිරීමහා පුජ්‍යකිරීම සිලමය ප්‍රත්‍යක්‍රියාවස්තුවෙහි ඇතුළත්වේ බණ්ඩාරයා බණ්ඩාරයාද දෘෂ්ටි සංප්‍රකාරීමද භාවනා

මිය ප්‍රත්‍යක්‍රියාවක් වුවෙහි ඇතුළත්වේ එකල්හි ද්‍රව්‍ය ප්‍රත්‍යක්‍රියාවක්
 තුම වේයයි දතයුතු. තවද සංකාරයකින් පින් රැස්කිරීම වේදය
 දක්වනලදී එනම්, “පුඤ්ඤං හි අත්‍යේ සංකාරං අත්‍යේ පරංකාරං
 අත්‍යේ සාහජිකං අත්‍යේ ආණ්ණනිකං අත්‍යේ සම්පජ්ජනකතං” සංකා
 ර පින් පරංකාර පින් සම්පජ්ජන කෘත පින් අසම්පජ්ජන
 කෘත පින් ආණ්ණනික පින් සම්පජ්ජනකෘත පින් යන
 මේ සය ආකාරයයි. එහි තවත්තේ ධර්මතාවයෙන් කරනලද
 පින් සංකාර නම්වේ අනුන් පින් කරන්නා දූත කරනලද පින්
 පරංකාර නම්වේ සියඅතින් කරනලද පින් සාහජිකනම්වේ ආඥ
 කොට කරවනලද පින් ආණ්ණනික නම්වේ කම්යද ඵලයද අදහා කර
 නලද පින් සම්පජ්ජනකෘත නම්වේ කම්යද ඵලයද නොඅදහා කර
 නලද පින් අසම්පජ්ජනකෘත නම්වේයයි මේආදිවයයෙන් දක්වන
 ලද සියලු කුසල්ද සමයක් දුෂ්ටි ආදී ආයුධ අවධානික මානසදූෂි ය
 නාදි සියලු කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර යයි යන ලෝකික
 කුසල්හා සොවාන් ශක්‍යදගාමි අනාගාමි අභිත්තන සතරමග සත
 රඵලයදූෂි යනමේ ලෝකොපාතාර කුසල්ද රැස්කරනදුතුයයි වද
 ලබව සැලකියයුතුයි තවද.—“නවපද්‍යනි අකුසලානි. නවප
 ද්‍යනි කුසලානි. තත්ත කතමානි නවපද්‍යනි අකුසලානි? තණ්හා අවි
 ජ්ජා ලෝභයා දෝශො මොහො සුභසංකෘත්‍ය සුඛසංකෘත්‍ය නිව්චසංකෘත්‍ය
 අනන්තසංකෘත්‍ය ඉමානි ච නවපද්‍යනි අකුසලානි යත් සංකො අකුසල
 පනෙතා සංඛගං සමොසරණං ගව්ඡති. තත්ත කතමානි නවපද්‍යනි
 කුසලානි? සමප්පා විපස්සනා අලොභයා අදෝසො අමොහයා අසුභ
 සංකෘත්‍ය පුකිසංකෘත්‍ය අනිව්චසංකෘත්‍ය අනන්තසංකෘත්‍ය ඉමානි නවප
 ද්‍යනි කුසලානි යත් සංකො කුසලපනෙතා සංඛගං සමොසරණං
 ගව්ඡති” සියලු අකුසල් ප්‍රකාශවන්නාවූ පදනවයක් හා සියලු කු
 සල් ප්‍රකාශවන්නාවූ පදනවයක්ද වෙන් එහි අකුසල් ප්‍රකාශවත්
 නාවූ පදනවයනම් තාමසොව අවිද්‍යාව ලෝභය වෙත්ස මොහය සු
 භය යන සංඥව සැපය යන සංඥව නිත්‍යය යන සංඥව ආත්මය
 යන සංඥව යන මේ පද නවය අකුසල්නම් වෙත්. කුසල් ප්‍රකාශ
 වන්නාවූ පදනවය කවර්දයත්? සමප්ප විද්‍යානාය අලෝභය අ
 වෙත්ස අමොහය අසුභය යන සංඥව පුකය යන සංඥව අනිත්‍යය
 යන සංඥව අනාත්මය යන සංඥව යනමේ පදයෝ නවදෙන
 කුසල් නම් වෙත්. අකුසල් පද නවයෙහි අකුසල පාසමික
 සියලුද කුසල් පදනවයෙහි කුසල පාසමිකසියලුද සංඛග
 කිරීමට ඇතුල්වීමට පැමිණෙන්නේය. මෙසේ මේපද අට
 ලොස සියලුම කුසලා කුසල පාසමික ධර්මයන්ගේ මුල්පදයෝ නම්
 වෙත්යයි දැන ඉන්තෙ සියලු අකුසලයන්ට මුල්පත්තුවූ ලෝභය

වෙමය මොහය යන නිදහතුන අතුරෙන් ලොහය අසුහ භාවනා වෙත්තා උප භාවනාවන්තිද වෙමය මෙත්‍රිභාවනාවන් හා කරුණාභාවනාවන්ද මොහය පුඤ්භාවනාවන්තා මුදිතාභාවනාවන්ද ප්‍රතික්කිරිමෙන් සියලු පටිත්තා යි හා සියලු කුසල් වැඩිම දහසුතුයි.

“සම්පත්තපරියොදපනා” යන මෙහි සිත පිරිසිදුකිරීමනම් කව රේදයන්? දුට්ඨා හි පරියොදපනා නිවරණප්‍රභාණං අනුසය සමුග්ගානංව” සිතපිරිසිදු කිරීම වනාහි නිවරණප්‍රභාණං අනුසය සමුග්ගානං කියා දෙවැදුරු ම වන්නායුය එහි කාම රූ රූප නිවරණය ව්‍යාපාදනිවරණය චිත විචිතිවරණය උඛ්ඛිකුක්කුඛ්ඛිතිවරණය විචිති විජානිවරණය යනමේ නිවරණ පස නදබහුප්‍රභාණය විජ්‍යා මහාප්‍රභාණය සමුග්ගද්‍රව්‍යාණං පටිපස්සසිප්ප්‍රභාණය නිසාරණ ප්‍රභාණය යනමේ පමප්‍රභාණයන්ගේ වසයෙන් ප්‍රභාණය කිරීම නිවරණප්‍රභාණනම්වේ. කාමරාගානුසය පටිසානුසය දිශානුසය විචිති විජානුසය භවරාගානුසය අවිජානුසය යනමේ අනුසයසහ මුලින් උපුටානැතිකිරීම අනුසයසමුග්ගානනම්වේ. මෙසේ නිවරණ පස පමප්‍රභාණයන්ගේ වසයෙන් ප්‍රභාණයකිරීමහා අනුසයසහ මුලින් උපුටා නැසීම සිත පිරිසිදුකිරීමයි දහසුතු.

“තස ස. පටිවෙධෙන පරියොදපෙහි ඉදං දුක්ඛං යනො පරියොදපෙහි අසංසමුදයො යෙන පරියොදපෙහි අසං මහො යං පරියොදපිතං අසං නිරොධො ඉධානි වන්නාරි සම්චානි” එහි යම් දෙයක් ප්‍රතිවෙධකිරීමෙන් සිත පිරිසිදුකෙරේද මේ ප්‍රතිවෙධකල දෙය දුක්ඛසත්‍යයන්වේ. යමක්කෙරෙන් සිත පිරිසිදුකෙරේද මේ සීමාවූදෙය සමුදයසත්‍යයන්වේ යමක්කරන භාවගෙන සිත පිරිසිදුකෙරේද මේ පිරිසිදුකිරීමට කාරණාවූදෙය මාණසත්‍යයන්වේ යමක් පිරිසිදුකරනලද්දේද මේ පිරිසිදුකරනුලබ්දෙය නිරොධ සත්‍යයන්වේ මෙසේ මේ ශාසාවෙහි චතුස්සත්‍යයසහ “සබ්බං පසං අකරණං” යන්නෙන් අධිසීල ශික්ෂාවද “කුසලස්ස උප සම්පද” යන්නෙන් අධිවිහන ශික්ෂාවද “සම්පත්තපරියොදපනා” යන්නෙන් අධිප්‍රඥ ශික්ෂාවද පිරිම කටයුතුයයි ප්‍රකාශ කරනලදී.

මෙසේ මේ සියලු පටි නොතිරිමද සියලු කුසල් ඉපද විමද සිත පිරිසිදු කිරීමද යන මේ සියල්ල සඵල බුඛ්‍ය ප්‍රත්‍යාකෘතික අනුබ්‍රසිය යන සියලුම බුදුවරයන්ගේ අවවාද අනුශාසනා නම්වේ. නවද පරාපකාර පරාපාද ඉවසීමය යන මේ අධිවාසන භ්‍යානානි නොමේ සිලාදි ගුණධර්මයන්ට ප්‍රතිපක්ෂව අකුසලධර්මයන් නවන කෙසින් මේ ඥානානෙහි උත්තමධු තපසනම්බන්තෙහි සිගලු

බුදුවරයෝ ශාන්තිලත්තාණ්ඩු නිවාණය ශාන්තප්‍රණීතාදී සභාකාර
යෙන් උත්තමසිංහි කියන්නාහුය යමෙක්තෙම අභිවාසනාසානනිස
නැති බැවින් අනුන්ගේ දිවිනසාද ඒ අනුන්ගේ දිවිනසනායොහොව
ඇතිනැතැන්නේ ප්‍රමුද්‍රිතයෙක් නොවන්නේය පාණිප්‍රහාරාදියෙන්
අනුන්ට වෙහෙස දෙන නැතැන්නේද ශ්‍රමණ නොවන්නේය. න
වද පරශබ්දය ශ්‍රේෂ්ඨාර්ථවාචී බැවින් සීලසවනාහි උත්තමාර්ථ
යෙන් පරයසි කියනුලැබේ ඒ ශ්‍රමනනෙතමද අනුන්ට මිනිසි සක
යෙකුට වෙහෙස කරන්නේ සීලය නසන්නෙක්නම්වන්නේය න
මන්ගේ සීලය විනාස කර නාවූ තෙතෙම ප්‍රමුද්‍රිතනම් නොවන්
තේය නොහොත් අභිවාසන සෞන්‍යය නැතිබැවින් අත්සනෙකු
යටත් පිරිසෙයින් බැහැ ලේ බොන මදුරුවෙකුපවා ජිවිතයෙන්
නොරක්කන්ද තෙතෙම පාපමලය දුරුනොකළ බැවින් ප්‍රමුද්‍රිතනම්
නොවන්නේය එසේ නොමැරුණේනමුදු දඩුආදියෙන් වෙහෙස
කෙරේද නෙතෙතමද අනුන් වෙහෙසනබැවින් ශ්‍රමණ නම් නො
වන්නේය.— ඡත්තාදීන් අනුන්ට ආක්‍රොශාදිවසයෙන් වචනසෙන්
දෙශාරොපණයක්නොකිරීමද පාණිප්‍රහාරාදිවසයෙන් අනුන්ට ක
සිත් උපසානයක් ගෙවන් විනාසයක් අනුපසාරයක් නොකිරීමද
අනුන්ට අනම් විනාශනාදිවසයෙන් උපසානයකිරීම දුරුකටයුතුබැ
වින් සිහිනුන් කිසිවෙක්ගට උපසානයක් නොකිරීම ප්‍රාතිමොක්‍ෂ
සංවරසීලයෙහි රක්‍ෂාවද ආහාර සෙවිමෙහිද පිළිගැනීමෙහිද වැළ
ඳීමෙහිද අනුන්ටදීමෙහිද පමණ දන්තාබවද නොහොත් දෑහැමින්
සෙමින් උපන් සතරපසය පස්විකා වලදකරනබවද ගමටදුරුවූ
සෙනස්තෙහි ඇල්මද රූපාරූප අනුට සමාපන්නියෙහිද මාර්ගපල
විභාගයෙහිද සතතයෙන් සෙදීමද යන මේ සියලු සියලු බුදුවර
යන්ගේ අනුශාසනා නම් වන්නේය අවවාද නම් වන්නේය.

මේ ඔවාදප්‍රාතිමොක්‍ෂයවනාහි ආනාදයවරයන් වහන්සේගේ ප්‍රශ්
නය අරබයා සියලු බුදුවරයන්ගේ පාමොක් උදෙසීම එකකාරබව
දැක්වීමපිණිස බුදුරජාණන් වහන්සේවිසින් වදුරණලද්දේය තවද
මේ ඔවාදප්‍රාතිමොක්‍ෂය පූජෙච්චිවාසානුසංගීතයාව අරබයා දික්ස
භියෙහි මහාපදනසුත්‍රයෙහිද බුදුවුදුපටන් අවමසක් පිරුණුතැන
දුරුතුපුරපහලොස්වක් පොහෝදවස්හි එතැනස් දෙසිය පණ
සත් රහතුන් වහන්සේගෙන්සුන්තවූ එකමශ්‍රාවකයනනිපාතය වූ
කල්හි වෙලුවනමහවිහාරයෙහිදී පාමොක් උදෙසීමපිණිසද එතැන්
පටන් ප්‍රථම බොධිසිංහි කියනලද විසිඅවුරුද්ද මුලුල්පලහි මසකට
දෙවරක් බැගින් පාමොක් උදෙසීමපිණිසද දෙසනාකාරවදුලසේක
මේ ඔවාද ප්‍රාතිමොක්‍ෂය බුදුවරයෝම උදෙසාත්තාහුය ශ්‍රාවකයින්

වහන්සේලා නොලදෙසත්තාහුරු එසේසෙසින් මේ බුබුලාසනෙහි විසිඅවුරුද්දක්පුරාම ඇවැටෙමින් “සුභාතු මෙ හතෙක සමයකා” යනාදිවසයෙන් ආවසයය වහන්සේලා විසින් දෙසනනැරියට “ආණ්ඩුපාති මාසය අනුදුනටදුලිසේක—

තවද. මේ ඔවාදුපාති මාසය” බුදුරජා නිකායාගතයින් “බමුපද සෙති ආ පිළිවෙලට මෙහි අපවිසන් ලියනලද්දේය. “දික්සති,, “ස මහත්තාසාදිකා” “සාරාභිදපති” ආදියෙහි පලමුවෙනුව බහානි ප රමං තපපාති යිකබා” යනාදි නාමාවද. දෙවෙනුව “සබ්බපාපස්ස අ කරණං” යනාදි නාමාවද. තුන්වෙනුව “අනුපවාදො අනුපසාදනො යනාදි නාමාවද දක්වනලදී. එහි කරුණු අනුසාරයෙන් ඒ එසේම යයි දකුණතුයි.

තවද. කුමක්සෙසින් වනාහි සාහසවත් බුදුරජාගේ වහන්සේ විප සසි ආදී සත් බුදුවරයන් වහන්සේලාගේම ශාසනයෙන් පිරිසිහි කාවිරිසිහිකබව වදලේද බුබුලාස දෙශනාවෙහිමෙන් පස්විසි බුදුව රයන්ගේගෙන් එසිනුත් වැඩි බුදුවරයන්ගේගෙන් ශාසනයෙන් විර සිහිකාවිරිසිහිකබව නොවදලේදයන්? යම් සමයක් සම්බුදුරජාගේ වහන්සේ බෙනෙකුගේ ප්‍රතිවෙබ් ශාසනය එකාගතයෙන් නිශ්ව සෙන් අදදක්වත් පවතීද අතුරුදා නොවිද ඒ බුදුවරයන්මප්‍රකාශ කරවදරමින් විපසසි ආදී බුදුවරයන්ගේ ශාසනයෙන් විරසිහිකා විරසිහිකබව මෙහි වදලේය ඒ විපසසි ආදී බුදුවරයන් වහන්සේ ලාගේ ආවකයෝ එකල්හිද දූන්ද ශුඛවාසභූමියෙහි සිටින්නාහුය පිරිනිවැරිත් අනා බුදුවරයන් වහන්සේලාගේ ආවකයෝ නැත් තාහුය. සිඛත්ත නිසසස පුසසස යන තුරු බුදුවරයන් වහන්සේ ලාගේ ආවතවරු ශුඛවාසයෙහි උපන්නාහු උත්පත්තියට අනතු රුව මේ ශාසනයෙහි උපකාදිනුමෙන් රහත්බවට පැමින නොබෝ කලකි රු පිරිනිවිසාහුය එහිආයු ඇතිනාක් නොසිටියාහුයයි කියත්” යන මේ අභිප්‍රාච සාරාභිදපතිගෙහි දක්වුබැවින් මේ ඔවාදු ප්‍රාති මාසය නිදහසෙහිද විපසසි ආදී සත් බුදුවරයන් වහන්සේලාගේ මාතෘපිතෘ නාමකීනිනාදිය කර වදරණලද්දෙන් ඒ විපසසි ආදී සත්බුදුවරයන් වහන්සේලාගේ ආවකයෝ එකල්හිද දූන්ද ශුඛවාසයෙහි සිටින බැවින්සි සැලකියයුතු—සසර හය දක්නා සියලු දෙ නාවිසිනම මෙහි දක්වනලද අවවාදනු ශාසනා පිළිපැද සසරය කින් මිදී අමාමහ නිවන් සමපත් සිඛකරගැනීමටදීනිස උත්සාහ කටයුතුයි

සුභාතු

පළමු			
පිට	පෙල	අසුබ	සුඛ
3	15	පලෙල්	පළොල්
4	14	බ්‍රාහ්මණ	බ්‍රාහ්මණ
4	24	ගොත්‍රාදී ගුහවු	ගොත්‍රාදී ගුහවු
7	5	පොහෝ	පොහෝ
7	10	පස්සර්නෙත	පස්සර්නො
5	33	ගන්නා	ගන්නා
5	18	චනාති	චනාති
7	11	සංවරෝ	සංවරෝ
1	23	සංවර්තරම	සංවර්තරම
9	29	බාරුකිම	බාරුකිම
12	3	ගෙනෙඩිම	ගෙනෙඩිම

දැන් විවිධ

මේ “ඔවාදප්‍රාතිමොක්ෂය,, වනාහි සියලු බුදුවරයන් වහන්සේලා විසින් අත් කොතැර එකලෙස දෙසනාකර වදාරණලද පරමොත් කාන්ත අවවාද අනුශාසනා ධර්මය නම් වන්නේය. ඒ මේ “ඔවාදප්‍රාතිමොක්ෂය,, ලක්දිව උගනුන් අතරෙහි ප්‍රකටව ආශේ කවුද වැඩි දෙනා අතරෙහි ප්‍රසිද්ධ නොතිබුනේය. මේ නොබෝදා, ලක්දිවට වැඩවදල සිසුම් මහරජුරුවන් වහන්සේ විසින් රඳුක්කනදී ඔවාදප්‍රාතිමොක්ෂය පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් ඇසුවහ්නි ඊට පිළිතුරු දුන් හැටින් සදූස පත්‍රයෙහි පළකර තිබුනේය ඒ බව ඒ පත්‍රය බැලූ කාටත් මතක ඇති. එයින් පසු මේ “ඔවාදප්‍රාතිමොක්ෂය” යන නාමය මුළු ලක්දිව ප්‍රකටව ගියේයයි කියන්නට කනහාවු නොවෙමු මේ පරමොත්කාන්ත “ඔවාදප්‍රාතිමොක්ෂය” නම් අවවාද අනුශාසනා ධර්මය මුල් ලක්දිව පතුරුවා ගරිනු කැමති අපවිසින් උගත් සාමිත් වහන්සේ කෙනෙක්ලවා සකස් කරවාගෙන මුද්‍රණය කරවනලදී.

පොත්ලබාගනුකැමති හට තුන්විසින්

කොලඹ වෙල්ලවිදියේනො. 140 කෝ. එච්. පීට්ස් අංශුකාමි අගන්ද.
සාහසරේ සුවර්නොදය අවමුසනාලයෙන්ද
වාදදුප්ව ඩී. ඩී. ජයතිලක චෛද්‍යාචාර්ය නැතහොත්ද.
ශාඨණ ඩී. පී. පෙරේරා චෛද්‍යාචාර්ය නැතහොත්ද. **ඉල්ලනු.**
පොත් වෙලෙන්දන්ට පහසු ගනන් වලට දෙනු ලැබේ—
වෙති අසිතිවාසිකම අපටම තබා ගනිමු
මේවගට. ඩී. ඩී. ජයතිලක චෛද්‍යාචාර්ය නැතහොත්
ඩී. පී. පෙරේරා චෛද්‍යාචාර්ය යන අයිය.